

[Socialministeren]

hold i aftalen om den konkrete puljeordning. Der er ikke nogen tungtvejende grunde til, at det ikke er med, ikke andet. Foreligger der eventuelle indtægter, kan man drøfte, hvordan de skal indgå. Det har altså ikke været med på noget tidspunkt, og jeg har ikke set nogen grund til at tage det med.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Tak for ministerens svar. Det forekommer mig at være en uholdbar situation for institutionerne, hvis det er sådan, at man skal drøfte tilfælde, hvor der foreligger særlige indtægter i forbindelse med puljeordningerne, inden disse indtægter erhverves. Derfor vil jeg foreslå ministeren, at man, hvis der ikke er særlige argumenter for, at man ikke har taget det med, overvejer at tage det med, for der må da være nogle argumenter for at tage det med, således som jeg har gjort opmærksom på det her, og de må kunne stå op imod hinanden. Jeg kan se, at ministeren nikker, så jeg glæder mig til, at vi under udvalgsbehandlingen får det uddybet nærmere, så vi kan få stillet nogle ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.48

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 2:

Forslag til folketingsbeslutning om børnepasningsgaranti og afvikling af ventelisterne til daginstitutioner og dagpleje.

Af Hanne Thanning Jacobsen (SF) m.fl.
(Fremsat 7/10 93).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Socialministeren (Karen Jespersen):**

Det kan vist ikke komme bag på nogen, når jeg erklærer mig i allerhøjeste grad i overensstemmelse med hensigten i det beslutningsforslag, vi nu skal behandle, nemlig at vi skal sigte imod, at der er en plads i en daginstitution til børn af forældre, der ønsker at få deres børn passet. Men vi ved jo også godt, at det er en stor opgave, vi står over for.

Man kan altid diskutere frem og tilbage, hvor lange ventelisterne er lige nu til vuggestuer, børnehaver og andre pasningstilbud, og det er mit skøn, at der er godt 21.000 børn på ventelister i øjeblikket. Det er under alle omstændigheder ikke acceptabelt, at så mange børn ikke kan blive passet, fordi det skaber nogle meget usikre forhold for de forældre, der står og mangler et pasningstilbud, ligesom det skaber meget uensartede forhold kommunerne imellem, hvor der jo nogle steder er en pasningsgaranti – man kan få passet sit barn, når man har brug for det – mens man andre steder skal vente endog meget længe: halvandet år og mere.

Derfor har regeringen også sagt, at vi har et mål på dette område. Vi ønsker en pasningsgaranti, der betyder, at alle børn i alderen fra 1 til 5 år ved udgangen af 1995 kan få en plads i en daginstitution.

Men når det drejer sig om, hvordan vi kommer videre med at få indført sådan en pasningsgaranti, er der jo ikke helt overensstemmelse, idet regeringen mener, at den rigtige vej er at gå over forhandlinger med kommunerne, mens der jo er lagt op til i beslutningsforslaget, at man skal pålægge kommunerne en pasningsgaranti gennem lovgivning.

Jeg er fuldt tryk ved, at vi kan nå frem til en pasningsgaranti gennem forhandlingerne, også når man ser på den utrolig store alvor, kommunerne går til denne opgave med. Vi har jo vidst fra prognoserne for 1993, at der var bud-

[Socialministeren]

getteret med et meget stort antal pladser, og det ser nu ud til, at der bliver endnu flere pladser, når vi får den endelige opgørelse fra 1993, nemlig at det bliver i størrelsesordenen 35.000 nye pladser.

Billedet ser ud til at blive det samme i 1994, hvor vi jo nærmest fra dag til dag får nye meldinger om, hvad kommunerne budgetterer med, når det gælder daginstitutionspladser, og man kan i hvert fald sige, at der for de tal, jeg har opereret med, er budgetteret med 30.000 nye pladser i løbet af 1994, og nu ser det ud til, at det tal kan blive endog endnu højere. Derfor er jeg heller ikke i tvivl om, at vi kan få løst den opgave gennem forhandlinger med kommunerne.

Regeringen har allerede foretaget sig forskellige ting, der gør det mere overkommeligt for kommunerne at udbygge daginstitutionskapaciteten. Man kan således nedbringe ventelisterne dels ved at påvirke udbudet af pladser, dels ved at påvirke ventelisterne, efterspørgslen. Udbudet har vi jo forsøgt at påvirke på den måde, at vi først og fremmest giver et løntilskud til at ansætte mere personale i 1994, så man kan sige, at driftsudgiften bliver mere overkommelig for kommunerne, hvis de bruger den pulje, der er afsat, på 400 mio. kr. til både børnepasning og ældreomsorg, og hvor kommunerne jo kan få 30 pct. af lønudgiften refunderet over den pulje inden for visse rammer.

Der er også visse muligheder for lån, der først og fremmest kan anvendes til leje til daginstitutioner i eksisterende bygninger, og endelig er der en pulje på 150 mio. kr. afsat i 1994 og 1995 til forbedrede børnepasningsmuligheder.

Efterspørgslen bliver påvirket på den måde, at der nu bliver indført en ny form for forældreorlov fra januar 1994, der gør det muligt for forældre at tage op til et års forældreorlov, og det første halve år er som bekendt en ret. Det har jo allerede vist sig, at der er meget stor interesse for den forældreorlov.

Det er på den baggrund – altså en vurdering af udbygningsplanerne, hvad regeringen allerede har gjort, der kan nedbringe ventelisterne, og hvad der er de overkommelige rammer, vi kan gøre det inden for – vi har sagt, at vi lægger op til den pasningsgaranti, jeg begyndte med at omtale, altså man skal i hvert fald have

en garanti for at kunne få passet sit barn imellem 1 og 5 år.

Vi vil nu i løbet af foråret 1994 bede kommunerne om at udarbejde en status over, hvor langt de egentlig er med en pasningsgaranti i de enkelte kommuner. Og i begyndelsen af 1994 vil vi også have det endelige overblik over kommunernes samlede udbygningsplaner i 1994.

På det grundlag kan vi sige, at vi går til forhandlingerne med kommunerne i foråret om kommunernes økonomi i 1995 og derunder inddrager pasningsgarantien som et spørgsmål, der skal løses inden for de økonomiske rammer, der bliver aftalt med kommunerne.

I beslutningsforslaget er der nogle spørgsmål, der bliver omtalt, bl.a. om der er en rimelig fordeling mellem kommunerne af byrderne ved at have mange småbørnsforældre i kommunerne. Det er faktisk sådan, at der er sket en ændring i både 1992 og 1993 af den vægt, hvormed de 0-6-årige indgår i de udligningsordninger. Vægten af småbørn er altså sat op i de to år, når udligningssystemerne er fastlagt. Jeg vil heller ikke afvise, at der kan ske en fortsat tilpasning af børnetallet i årene fremover.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der er det tilstrækkelige personale til at passe børnene, hvis vi skal have en pasningsgaranti, er det fuldstændig rigtigt, at det er vigtigt, at vi sørger for, at der er uddannede pædagoger nok. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at jeg er i tæt kontakt med undervisningsministeren, der jo har ansvaret for pædagoguddannelserne, og med de berørte organisationer, der har lagt et meget stort og seriøst analysearbejde frem med hensyn til behovet for uddannet personale.

I øjeblikket afventer vi også tilbagemeldingerne fra praktikudvalgene rundt omkring i landet med deres bud på, hvad behovet er, og så vil vi tage stilling ud fra de indberetninger, der kommer ude fra landet.

Det er min vurdering, at den mest presserende opgave i forbindelse med børnepasning er at få sikret en tryk garanti og et nogenlunde ensartet niveau over hele landet, når det gælder pasningsmuligheder. Derfor vil jeg også i denne omgang sætte det at få gennemført en pasningsgaranti over det at forhøje fripladsgrænserne, sådan som det også bliver foreslået i beslutningsforslaget.

[Socialministeren]

Alt i alt kan jeg altså give udtryk for en stor enighed og sympati med formålet med forslaget, men må afvise det, fordi det først og fremmest vil løse problemet gennem en lovgivning i stedet for gennem forhandlinger.

Jan Petersen (S):

Ventelister til dagtilbud eller pasningsordninger, som det jo populært kaldes, er uacceptable. Derfor er Socialdemokratiet enig med SF i, at ventelisterne skal afskaffes.

Men det er ventelisterne da også reelt i en række kommuner, og i mange af dem er de endda suppleret med offentligt vedtagne pladsgarantier eller pasningsgarantier – med variation i metoden, med variation i vilkårene.

Der er således grund til at sige, at der er lys for enden af tunnelen. Det er bevist, at kommuner kan overkomme opgaven, når der er politisk vilje til det, og når der er økonomisk mulighed for det.

Nu er det sådan, at kommuner i Danmark faktisk er forskellige – det har vi jo fået illustreret senest i går. Der er forskel i størrelsen, der er forskel i befolknings sammensætningen, der er mange forskelle. Der er også forskel i, hvad man ønsker, og hvilke behov man har.

Derfor vil der også være forskel i det udbud, kommunerne vil give, når det drejer sig om dagtilbud og pasning af børn. Der vil i øvrigt også være forskel på, hvor mange der alene skal optages på baggrund af et pasningsbehov, og hvor mange der skal optages, fordi der er sociale og pædagogiske grunde til det. Lad det være nævnt også, fordi denne diskussion handler om at få plads til dem, der har ét eller flere af de tre behov.

Det er vores udgangspunkt i denne debat, og derfor kan vi nok være enige i SF's mål, men ikke i det hovedmiddel, SF peger på, og vi synes også, der er nogle problemer med hensyn til en række af de konkrete instrumenter, SF omtaler.

Realiteterne i at afskaffe ventelisterne er ikke bare at vedtage det herinde. Realiteterne er at sætte sig ned og aftale, hvordan dette her skal foregå med kommunernes organisation, og så få aftalt metoder, som passer til den variation, der er i kommunerne.

Det mål har statsministeren også opstillet i åbningstalen på regeringens vegne, og her er målet sat til, at problemet skal være løst inden udgangen af 1995.

Det forstår vi sådan, at vi ikke skal vente til udgangen af 1995 med at få løst problemerne, men at det på det tidspunkt skal være løst de sidste steder.

Derfor er der ikke megen relevans i at diskutere en fire måneders forskel, sådan som den optræder i SF's forslag, hvor man forventer, at problemet skulle være løst senest 1. september. Det afgørende er nemlig, at vi har noget at have denne pasningsgaranti i.

Socialministeren har omtalt regeringens hidtidige indsats, og den er vi overbevist om får en mærkbar effekt på ventelisterne ud over alt det andet gode, der i øvrigt er forbundet med den. For det første er der stor interesse for forældreorloven, og vi forventer, at en hel del vil udskyde det tidspunkt, hvor de efterspørger et pasningstilbud, og for det andet sker der rent faktisk i kommunerne en udvidelse, som vi ikke tror bliver reduceret af den efterspørgsel, der er. Og så er der selvfølgelig for det tredje den variation af supplerende ordninger, som vi i øvrigt også har bidraget med i den folketings-samling, vi har overstået, og den, vi nu har indledt. Denne variation er vigtig at respektere, når vi skal udforme pladsgarantien, sådan at man tilrettelægger udbudet efter det, der er lokalt behov for.

Der er nogle af SF's beslutningsforslags enkeltpunkter, som jeg lige vil knytte et par supplerende kommentarer til i forhold til det, som socialministeren sagde. SF ønsker lånebekendtgørelsen ændret, så kommuner kan optage lån til opførelse af daginstitutioner. Det kunne være værd at overveje; men vi kan ikke afgive noget løfte. Det andet er, at SF ønsker kommunal kompensation som følge af pasningsgarantien. Det vil være mest anstændigt at tage stilling til den slags i forbindelse med de forhandlinger med kommunerne, som er det operative i regeringens position på det her punkt. Og det tredje, som er nævnt, er SF's ønske om at forhøje fripladsgrænserne. Jeg synes, det skal understreges, at når vi skal løse denne opgave trin for trin, er det nødvendigt at prioritere, og nu er det ventelisterne, der står øverst; så kan der være andre gode, relevante diskussioner og behov, som vi må tage bagefter. Vi har ikke økonomiske kræfter til at gøre alt på én gang.

Derfor skal jeg afslutningsvis faktisk afvise SF's beslutningsforslag, men sympatien er til stede.

Pia Christmas-Møller (KF):

Bortset fra en enkelt justering i hastigheden, hvormed ventelisterne skal afvikles, er dette SF-forslag en uændret genganger fra sidste folketingsår, hvor det blev stemt ned af samtlige Folketingets øvrige partier.

Den ene ændring i forhold til forslaget fra sidste år er tilsyneladende kun medtaget for at drille Socialdemokratiet, hvis ordfører kom for skade at klandre SF for at have et for lavt ambitionsniveau. Den slags anklager kan SF åbenbart ikke have siddende på sig, slet ikke op til et kommunalvalg. Det slagsmål hverken vil eller kan Det Konservative Folkeparti deltage i.

På den baggrund kunne jeg nøjes med at referere til, hvad jeg sagde under forårets debat, med en kort henvisning til spaltenumrene i Folketingstidende. Det vil jeg imidlertid ikke, og det skyldes, at det væsentlige problem, sagen drejer sig om, nemlig de alt for lange ventelister, ikke er blevet mindre i mellemtiden. Det er et problem, som fortjener en langt mere seriøs behandling end den, forslagsstillerne denne gang selv har lagt op til, og det virker, som om SF først og fremmest har villet overbyde Socialdemokratiet i den kommunale valgkamp.

Vi fra konservativ side er meget optaget af at få afviklet de alt for lange ventelister. Vi deler altså den overordnede intention bag SF's forslag. Vi mener, at det er en vigtig forudsætning for et velfungerende familieliv i de småbørnsfamilier, hvor begge forældre er udearbejdende, at børnene kan blive passet på en for både forældrene og børnene tilfredsstillende og forvarlig måde.

Ifølge bistandsloven har kommunerne til opgave at sørge for det nødvendige antal daginstitutionspladser til børn. Det gør kommunerne også et stort arbejde for at leve op til. Det er vores indtryk, at børnepasning prioriteres meget højt i kommunerne, og at man gør, hvad man kan, for at tænke i nye og kreative baner for at etablere et tilstrækkeligt udbud.

Mange kommuner har allerede indført pasningsgaranti. Det synes vi fra konservativ side er fint, og vi ser gerne endnu flere kommuner med pasningsgaranti. Netop fordi langt de fleste kommuner har lagt sig i selen, er det lykkedes at hæve dækningsprocenterne ganske betydeligt, men der må mere til, hvilket kommunerne også selv er klar over.

Mange kommuner oplever, at de hindres i nytænkning af de af Folketinget centralt fastsatte regler. Kommunernes Landsforening har derfor bedt om at blive løst fra de snærende regler og forbud, der i dag virker som en bremseklods.

F.eks. har kommunerne bedt om at få lov til at give forældrene et tilbud om et kontant tilskud til selv at finde en pasningsløsning som alternativ til de offentlige daginstitutionspladser. Allerede mens vi sad i regering, kom vi med et lovforslag, der ville give kommunerne og forældrene denne mulighed. Et flertal afviste vores forslag. På samme måde blev vi stemt ned af den nye flertalsregering, da vores forslag var til behandling endnu en gang her i foråret.

Det er altså brandærgerligt, at et flertal herinde ikke vil lytte til, hvad der rører sig blandt forældrene, og hvad der rører sig ude i de mange kommuner, som ved, hvad det handler om i det daglige. I stedet kommer man i den bedste vi alene vide-stil med nye centralistiske forslag, som endnu en gang ensidigt favoriserer én bestemt pasningsløsning, nemlig de offentlige daginstitutioner, denne gang med intet mindre end en hel milliard kroner. Man tilsidesætter fuldstændig de mange forældre, som gerne vil ofre lidt statussymboler for at passe deres egne børn, men som har brug for en lille håndsrækning for at få familieøkonomien til at hænge sammen.

Bag det hele gemmer sig tilsyneladende en grundlæggende mistillid til, at kommunerne og forældrene er i stand til at vurdere, hvad der er de bedste løsninger. I Det Konservative Folkeparti har vi ikke denne mistillid. Tværtimod mener vi netop, at forældrene er de bedste til at finde ud af, hvilken pasningsform der passer deres familier, og vi mener, at kommunerne er nærmest til at vurdere det samlede lokale behov.

De overordnede intentioner i SF's forslag er altså gode, og dem støtter vi fra konservativ side, men SF's midler duer ikke. I Det Konservative Folkeparti mener vi, at kommunerne er tættest på og derfor bedst kan finde de konkrete løsninger, man har brug for lokalt. Kommunerne skal have kompetencen, og de skal også have ansvaret. Familierne skal have valgfrihed, og de skal have reelle muligheder at vælge imellem. Det har de ikke i tilstrækkeligt om-

[Pia Christmas-Møller]

fang i dag. Det vil vi meget gerne fra konservativ side bidrage til bliver bedre i fremtiden. Vi må afvise SF's forslag nu, som vi gjorde det sidste gang.

Eva Kjer Hansen (V):

De lange ventelister har gjort børnepasningen til et vigtigt politisk emne, og vi vil i Venstre meget gerne være med til at fjerne ventelisterne.

Men politikerne rundt omkring i kommunerne ved jo også godt, at det er et positivt element i kommunens politik at kunne give en børnepasningsgaranti. Når begge forældre er udearbejdende, ja, så er det afgørende at finde en god pasningsordning til børnene, vel at mærke en pasningsordning, hvor børnene samtidig kan lære noget, udvikle sig og være sammen med andre børn.

Gennem de seneste år er der kommet en større fleksibilitet i børnepasningen i Danmark. Forældre har fået indflydelse via forældrebestyrelser, og private initiativer som puljeordninger – som vi behandlede tidligere i dag – og andre pasningsordninger har vundet indpas. Der er også andre interessante nyskabelser i form af pasningsordninger, hvor børnene er ude i naturen det meste af dagen og benytter en hytte, et spejderhus eller andre steder som tilholdssteder.

Men trods disse forandringer er børnepasningen stadig utilfredsstillende for mange børnefamilier, og det skyldes, at forældrene i dag ikke reelt har mulighed for at vælge mellem forskellige pasningsordninger. Når man benytter de kommunale dagtilbud, er forældrebetalingen på maks. 30 pct. af driftsudgiften, og hvis man har flere børn i pasning, opnår man en søskenderabat på en tredjedel. Forældrebetalingen står således slet ikke mål med, hvad en plads egentlig koster, og hindrer dermed private alternativer, der forholdsvis vil være alt for dyre. Resultatet er naturligvis, at de fleste søger de offentlige pasningsordninger, og det giver lange ventelister.

Ordningen er selvfølgelig helt fin for dem, der har og gerne vil have en plads i den offentlige pasningsordning, men hvis forældrene ønsker noget andet, må de selv betale hele udgiften. Der er også nogle forældre, der har skæve arbejdstider, som simpelt hen gør det umuligt for dem at benytte de offentlige pasningsord-

ninger; her er det måske en bedre løsning at ansætte en til at passe børnene derhjemme. Andre vil måske gerne selv passe børnene nogle år, mens de er små, men så er der altså ingen hjælp at hente fra offentlig side.

Jeg synes, at rødskovregeringen svigter disse familier ved ikke at ville være med til at give alle et tilskud til børnepasningen, og akkurat det samme gør SF med dette beslutningsforslag. SF foreslår bl.a., at der skal gives lån til opførelse af daginstitutioner og der skal sikres en rimelig fordeling mellem kommunerne af de kommunale byrder med en børnepasningsgaranti.

Det betyder så, at de kommuner, der ikke har løst opgaven endnu, skal tilgodeses særligt. De kommuner, der har ladet stå til – og det er især de store socialdemokratiske styrede kommuner, som det jo fremgår af PMF's undersøgelse fra august måned – skal nu belønnes i form af særlig gunstige ordninger. Og de kommuner, der selv har finansieret alle udgifter, og som ikke har ventelister på børnepasningsområdet, ja, de skal straffes. Det er konsekvensen af SF's forslag, akkurat som det også er konsekvensen, når regeringen gennemfører en ordning med refusion af lønudgifter i forbindelse med ansættelse af personale inden for børnepasningsområdet. Der er der nøjagtig den samme urimelige forskelsbehandling: man tilgodeser de kommuner, der har svigtet.

Og man starter i øvrigt et opgør med bloktilskudsmodellen, fordi man vil gå ind og styre de kommunale udgifter. Friere låneadgang, øgede statstilskud og mindre snærende rammer for de kommunale udgifter, det er SF's traditionelle svar på, hvordan man kan gøre en bedre indsats på børnepasningsområdet. Og så hopper SF ellers let og elegant hen over de økonomiske beregninger af, hvad dette her egentlig kommer til at koste, og dermed undgår SF jo altså også at skulle anviser, hvor man overhovedet vil hente pengene til at finansiere alle disse forslag.

I Venstre mener vi ikke, dette er vejen til at afvikle ventelister. Vi mener simpelt hen, det er økonomisk uansvarligt. Masser af kommuner har bevist, at de sagtens kan fjerne ventelisterne, hvis de prioriterer det. Derfor bør vi i stedet for give kommunerne en større frihed til at tilrettelægge børnepasningen, som man nu lokalt ønsker, at man vil have børnepasningen

[Eva Kjer Hansen]

indrettet; og det gør vi bedst ved at tage fat på en ændring af finansieringsreglerne og ved at lade pengene følge barnet.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Der var flere ting i det, fru Eva Kjer Hansen fremførte, som jeg kunne have lyst til at kommentere, men det rækker en kort bemærkning vel ikke til.

For det første fik vi gentaget den påstand, som Venstre har betjent sig af under den kommunale valgkamp, at de såkaldt store socialdemokratiske kommuner har ladet stå til. Jeg går ud fra, at man henviser til det yderst tvivlsomme dokumentationsmateriale, som Venstre har udgivet.

Når nu fru Eva Kjer Hansen har studeret tingene så nøje, må fru Eva Kjer Hansen jo også kunne se, at der kan være grunde til, at der er forskelle i personalenormeringen. Der kan være grunde til, at man har ventelister, som ikke nødvendigvis skyldes manglende politisk vilje eller økonomisk formåen. Der er pædagogisk set en tungere opgave i f.eks. københavnske daginstitutioner, end der er i daginstitutionerne i Nørre Djurs Kommune. Der er simpelt hen flere børn placeret af pædagogiske og sociale grunde. Den sammenhæng må man anerkende, og det giver en forskel i udgifterne. Det giver også en forskel i den kraft, man har til at nedbringe ventelisterne.

Det skal være et forsvar for kommuner, som har tungere opgaver end nogle af dem, fru Eva Kjer Hansen formodentlig tænker på. Jeg tror, at fru Eva Kjer Hansen og hendes partifæller i den kommende tid kommer til at lytte lidt mere til, hvad der rent faktisk sker ude i de kommuner, som de påstår at de repræsenterer, for jeg tror ikke, der er helt overensstemmelse mellem det, fru Eva Kjer Hansen fremfører, og det, der foregår ude i de kommuner, hvor fru Eva Kjer Hansens parti har ansvaret.

Det andet, jeg vil nævne, er en fejlagtig påstand, der kom frem. Der blev sagt direkte: Der er ingenting at hente til forældre, som ønsker anden hjælp til pasning. Jo, det er der! Regeringen har foreslået og fået gennemført, at der i særlige situationer kan ydes et kommunalt tilskud til at købe hjælp til at få passet sine børn hjemme. Men hvis fru Eva Kjer Hansen har andre forslag, som kunne hjælpe skifte-

holdsarbejdere m.fl., så hører vi gerne nærmere om det. Lad os gerne høre om det. Det kunne jo være, vi kunne finde et par Venstrekommuner, som har nogle modeller for det; jeg gad vide, hvad det er for nogle.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Man røres jo næsten til tårer, når man her i Folketinget hører fru Eva Kjer Hansens bekymring for regeringens fejlagtige politik i forhold til kommunerne. Det gælder jo to områder: Det gælder ældre, og det gælder børn.

Jeg er nødt til at minde fru Eva Kjer Hansen om, at det, regeringen har gjort for at hjælpe kommunerne, er at yde tilskud til, at man ansætter flere til at passe børn. Det undrer mig såre meget, at man fra Venstres side skal høre, at det er en dårlig ting at gøre.

Venstre siger, at kommunerne skal gøre tingene frivilligt. Netop, det her er jo en frivillig ordning. Regeringen agter ikke at tvinge en eneste kommune til at benytte sig af dette her tilbud, tværtimod, men vi synes, det er et godt tilbud, og det har da glædet os meget, at mange kommuner har taget imod det. Jeg har da også med glæde konstateret, at selv Venstrekommuner har syntes, at det var en god idé, og har benyttet sig af denne mulighed for at få ansat nogle flere mennesker og få statstilskud til det.

Men jeg synes, fru Eva Kjer Hansen og Venstre må vælge i denne sag, for hvis det er sådan, at man mønstrer en mangfoldighed, en stor vifte, når vi taler børnepasning og garanti for den, er man også nødt til at acceptere, at der er mange muligheder for at yde tilskud. Jeg er spændt på at høre, om fru Eva Kjer Hansen er enig i dette synspunkt, for så er der en generel modsætning til de synspunkter, der for nylig er blevet givet udtryk for her fra Folketingets talerstol.

Hvis der er skred i Venstres holdning på dette tidspunkt, vil det glæde mig utrolig meget. Det kan måske have noget at gøre med, at Venstre havde et godt kommunevalg forleden dag; ansvarets byrder bevirker måske, at man er mere forstående over for nogle saglige synspunkter.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

[Eva Kjer Hansen]

Vi glæder os skam meget i Venstre over det gode valgresultat, vi opnåede i tirsdags, men jeg synes, at vi også skal sørge for at give kommunalpolitikkerne ude omkring nogle opgaver, som de har ansvaret for, nogle opgaver, som de skal løse, fordi de nu engang er de bedste til at løse dem.

Jeg kan ikke forstå, hvorfor regeringen – når regeringen nu gerne vil give kommunerne 400 mio. kr. til at ansætte mere personale inden for ældreområdet og børneområdet – ikke giver de 400 mio. kr. over bloktilskuddene, som er den normale finansieringsmodel. Men nej, rødskløverregeringen vil styre de kommunale udgifter. Rødskløverregeringen vil bestemme, hvordan kommunernes politik skal være på disse områder, og derfor laver man en refusionsordning i stedet for at benytte bloktilskudsmodellen. Det er direkte styring af kommunerne.

Til hr. Jan Petersen skal jeg sige, at den undersøgelse, jeg henviste til, er den, der hedder »Børn i Kø«, og den er bl.a. lavet af Pædagogisk Medhjælper Forbund. Jeg benyttede bare anledningen til at understrege, at jeg synes, det er bemærkelsesværdigt, at de ti kommuner, der havde de længste ventelister, alle sammen – i hvert fald indtil i tirsdags – var socialdemokratiske styrede. Det synes jeg er værd at bemærke.

Jeg har tidligere været inde på, hvad vi gerne vil i Venstre: Vi vil gerne skabe frihed for børnefamilierne, så man er økonomisk ligestillet, uanset hvilken måde man ønsker at få sine børn passer på. Der er f.eks. mange familier, der ikke kan gøre brug af de offentlige pasningsordninger, fordi de ikke har åbent på det tidspunkt, hvor familierne har et pasningsbehov – det gælder f.eks. sygeplejersker, chauffører og andre, som arbejder på andre tidspunkter, om aftenen og natten og i weekenderne – og de er fuldstændig overladt til sig selv. Hvis man lod pengene følge barnet, ville også de familier få del i de offentlige tilskud til børnepasning og kunne dermed lave den børnepasningsordning, der nu passer dem bedst. Jeg kan ikke forstå, hvorfor rødskløverregeringen, når den nu så gerne vil tilgodese børnefamilierne, har valgt nogle grupper ud, der overhovedet ikke må få del i de offentlige tilskud. Jeg kan ikke forstå, hvorfor forældre f.eks. ikke må få lov til selv at passe deres børn med et tilskud fra det offentlige, når de nu gerne vil.

Formanden:

Formanden kan somme tider have lidt svært ved at forstå, at man ikke ved, hvornår der er gået 2 minutter, med den lampe, der lyser så tydeligt!

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg kan ikke forstå, at fru Eva Kjer Hansens hukommelse er så kort. Jeg synes, det er en umådelig klog måde, regeringen har givet de 400 mio. kr. til kommunerne på, nemlig til øgede personaleudgifter, for enhver, der sad i Socialudvalget dengang, husker, hvordan de 280 mio. kr., der skulle gives til de ældre, blev brugt. De blev ikke brugt til de ældre, de blev brugt til alt muligt andet, og de blev netop ydet over bloktilskuddene. Derfor er det utrolig klogt, som man har gjort det denne gang, nemlig målrettet pengene.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Fru Eva Kjer Hansen nævnte, at de 10 kommuner med de længste ventelister havde en bestemt politisk sammensætning, som jeg skulle have et loyalitetsforhold til – sådan blev det ikke udtrykt, men sådan var det vel ment. Jeg ved ikke, om fru Eva Kjer Hansen ville gøre Folketinget og offentligheden den ulejlighed så også at oplyse, hvorledes dækningsprocenten er i de pågældende kommuner. Det kunne i øvrigt være interessant at studere nærmere, hvilken sammensætning der så er af børn i de samme kommuner.

Jeg lægger altså op til, at vi tager en saglig debat, for jeg mener ikke, at påstanden holder, og det vil fru Eva Kjer Hansen erkende, efterhånden som ansvaret for det kommunale arbejde bliver lidt større. Det holder ikke at diskutere ventelisteproblemer så firkantet, som Venstre har forsøgt sig med.

Nu har jeg selv fornøjelsen af at have prøvet at leve i og betjene mig af de offentlige pasningstilbud i såvel en stor socialdemokratisk kommune med problemer som en lille Venstre-kommune. Det kunne jo være en væsentlig vinkel, at man faktisk har prøvet det på sin egen krop. Den oplevelse har fru Eva Kjer Hansen måske til gode.

[Jan Petersen]

Det andet, jeg vil gøre opmærksom på, er, at når nu fru Eva Kjer Hansen peger på, at pengene bør følge barnet, kunne det være interessant at få at vide, hvilket tilskud fru Eva Kjer Hansen mener at kommunerne skal have adgang til at give. Hvor stort skal beløbet være? Lad os få at vide, hvilke beløb det skal være, og hvorledes fru Eva Kjer Hansen vil sikre, at pengene går til familier, som har et pasningsbehov. Det kunne være interessant, for det har at gøre med, hvad det koster.

Endelig vil jeg sige, at når det drejer sig om at have åbent, når der er pasningsbehov, er der, så vidt jeg husker, kommuner, der har prøvet det også på utraditionelle tidspunkter, og det er der åbenbart ikke efterspørgsel efter. Jeg synes, det er spændende, at man prøver at lave en åbningstid, der tilgodeser forældrenes behov. Er fru Eva Kjer Hansen bekendt med nogle kommunale ordninger eller eventuelt nogle virksomhedsordninger, som forældre rent faktisk efterspørger? Jeg må ærligt tilstå, at jeg tror, at forældrene gør det maksimale for at undgå pasningsordninger på de skæve tidspunkter; men vi er åbne over for en overvejelse af, hvordan vi kan hjælpe med det.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil gerne takke fru Bente Juncker for hendes meget klare bemærkning her fra talerstolen. Vi har så fået understreget, at der er enighed i regeringen om, at man vil gå ind og styre kommunerne. Det synes jeg er en god melding at give de nye kommunalpolitikere, at regeringen, hvis den ikke synes, at opgaverne bliver løst rigtigt, vil ændre bloktilskudsmodellen og gå ind med direkte refusion for at styre de kommunale udgifter. Jeg synes, det er godt, at vi har fået klarhed over det i dag og over, at det også er CD's politik.

Til hr. Jan Petersen skal jeg sige, at vi jo fra Venstres og Konservatives side har været fremme med et lovforslag om at give kommunerne mulighed for at give et tilskud til familier, uanset hvordan de indretter deres børnepasning, simpelt hen give kommunerne en ny styringsmulighed, give dem mulighed for at indrette en fleksibel børnepasningspolitik og dermed give familierne mulighed for at få tilskud, uanset om de vælger de offentlige pasningsordninger eller ej. Det er et helt konkret forslag, som vi

fremsetter i Folketinget i sidste samling, men som vi jo desværre ikke kunne få opbakning til.

Jeg skal da også sige, at jeg er enig med hr. Jan Petersen i, at der selvfølgelig er forskelle i behovet for pasning, alt efter hvor man måtte bo, men det er dog bemærkelsesværdigt – hvis jeg må nævne nogle af de 10 kommuner fra listen i undersøgelsen »Børn i kø« – at det ikke bare er Københavns Kommune og Århus Kommune, men det er også byer som Esbjerg, Kolding, Helsingør, Køge, Hvidovre, Næstved og Horsens. Der er vi så henne i andre kommunestørrelser og andre kommunetyper, hvor man klart burde have løst problemerne, og hvor man altså i andre kommuner har formået at løse opgaven.

Men det, det handler om, er at give kommunerne frihed til at lave mere fleksible børnepasningsordninger, så vi både får løst venteliste-problemerne og tager hensyn til de familier, der gerne vil noget andet end modtage det offentlige pasningstilbud.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg synes, at der nemt opstår nogle misforståelser, når man taler om, at der er nogle børn, der har et pasningsbehov. Efter min opfattelse har alle småbørn et pasningsbehov. Man kan nu ikke overlade småbørn, hverken spædbørn eller lidt større børn, til sig selv; alle skal på en eller anden måde passes.

Vi ønsker også, at alle børn skal passes godt; vi ønsker også, at der skal være pædagoger nok i institutionerne. Vi ønsker det bedste for børnene, og jeg er enig med De Konservatives og Venstres ordførere i, at vi har meget, der er godt, og det skal også være der, men det, vi mangler, er at spørge de forskellige børnefamilier, hvad deres pasningsbehov er, altså om man selv – eller andre private – vil passe børnene eller man ønsker kommunale pasningsordninger.

Hr. Jan Petersen var inde på, hvor meget man skal have. Jamen hvis der f.eks. er en familie med 2, 3, 4 småbørn, som ønsker at få et eller andet beløb for at klare sin situation, så skal man have lov til det. Jeg mener ikke, det behøver at være det KV-forslag, som aldrig har fået flertal herinde, men det, jeg ønsker at vi sammen skal se på, er, om vi har nogle mulig-

[Inger Stilling Pedersen]

heder for at tilgodese de familier, som af økonomiske grunde ikke kan gøre det, de gerne vil. Og det er utrolig besværligt at skulle have så mange børn op og ud og ind og hjem og på arbejde og alting. Det er jo det, det drejer sig om.

Men jeg vil gerne slå fast, at har man institutioner, så skal der også være det fornødne personale til at tage sig af børnene; det er simpelt hen nødvendigt.

Formanden:

Så er det hr. Jørn Pedersen for en kort bemærkning om et emne, der ikke er allermest centralt i forhold til det konkrete forslag.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Thukommende formandens bemærkning skal jeg sige, at min korte bemærkning drejer sig om pasningsgaranti og tilbud, som vi diskuterer her. Det er fru Eva Kjer Hansens fortolkning af det punkt, der får mig på talerstolen.

Fru Eva Kjer Hansen sagde tidligere, at regeringen ønsker at styre kommunerne. Jeg understregede – og jeg er nødt til at understrege det igen i håb om, at fru Eva Kjer Hansen forstår, hvad det drejer sig om – at pengene er afsat som et tilbud til kommunerne. Jeg kan i øvrigt forstå, at når det drejer sig om kommunernes tilbud til borgerne, er det noget godt, men når det drejer sig om regeringens tilbud til kommunerne, er det altså noget dårligt. Det har jeg svært ved at se sammenhængen i.

Jeg er nødt til i forlængelse af fru Bente Junckers korte bemærkning heroppefra at minde om, at hvis fru Eva Kjer Hansens hukommelse havde været lidt længere, ville erindringer om, hvad der skete med de 280 mio. kr., som et enigt Folketing via regeringens forhandlinger stod bag omkring ældrepolitikken, bestå. Dengang måtte vi erkende, at nogle af de penge, vi havde bevilget til bedre ældreservice, eksempelvis var gået til nye veje. Jeg må spørge fru Eva Kjer Hansen direkte: Synes fru Eva Kjer Hansen, at det er bedre, at vi sikrer, når vi taler børnepolitik, kommunerne penge, som de frit kan bruge til nye veje, når Folketinget har ment, at de skulle bruges til børnepasning? Så enkel er problemstillingen faktisk.

Denne regering har ikke i forhandlingerne med kommunerne angrebet princippet bag bloktilskuddet og, så vidt jeg husker, heller ikke angrebet selve det beløb, der er tale om til bloktilskud. Det, der er tale om her, er en ekstra bevilling, som man giver som et tilbud til kommunerne netop for at afhjælpe den situation, vi diskuterer i dag, med ventelister på børnepasningstilbud.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg er faktisk dødtræt af at høre, at denne regering vil styre kommunerne. Denne regering gør præcis det samme ved kommunerne, som den forrige regering gjorde. Hvad er det nemlig, vi gør? Vi laver nogle rammelove herinde, hvori vi lægger et niveau, og så kan kommunerne selv fylde ud; det er det ene punkt. Det andet punkt er, at denne regering som tidligere regeringer laver nogle økonomiske aftaler med kommunerne. Jeg husker tydeligt, at den sidste regering var meget stram – det er denne her regering også – når der skulle laves økonomiske aftaler.

Og så det sidste: De 400 mio. kr., det handler om, er jo en ekstrabevilling, og hvis man har styret så godt ude i kommunerne, at man ingen ventelister har, hvis man har pasningsgaranti og man har det hele og man ikke har brug for de øgede lønudgifter, så kan man jo bare lade være med at bruge af puljen.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det med valgfriheden var så central en del af fru Eva Kjer Hansens indlæg, at jeg bliver nødt til at spørge lidt mere til det – mere sådan af interesse – for at forstå, hvad det egentlig går ud på. Jeg går også ud fra, at den kommunale styrke, som Venstre har fået, vil betyde, at vi vil møde et stigende pres fra nogle af de hverdagsvenstremænd og -kvinder, der sidder i kommunalbestyrelserne, men jeg har ikke personlig mødt det endnu, og derfor tror jeg, der er lidt afstand mellem fru Eva Kjer Hansens synspunkter og deres; men lad det nu være.

Er tilskuddets størrelse fuldstændig fri eller f.eks. – og så kan man jo bekræfte, om det er sådan noget, man tænker på – 40.000 kr. pr. barn? Jeg bliver også nødt til at spørge, om

[Jan Petersen]

man ikke fra Venstres side vil lægge en begrænsning på, hvem der kan hæve de 40.000 kr. i en kommune. Skal kommunen fuldstændig frit kunne sende det ud til dem, den individuelt skønner skal have det, eller skal der være en generel adgang til at få tilskuddet? Det er lidt interessant, for hvis der er en generel adgang til at give tilskud, vil der være nogle kommuner, der får nogle enorme udgifter, som de skal have dækket. Dækningsprocenterne i en typisk Venstrekommune ligger jo til tider væsentligt under procenterne i en socialdemokratisk styret kommune, og det betyder, at Venstrekommunerne får nogle ganske kraftige udgifter til forældre, der ikke efterspørger pasningsordninger.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Under det forrige punkt på dagsordenen stillede jeg hr. Jan Petersen et spørgsmål, som han undlod at besvare, og nu vil jeg give hr. Jan Petersen chancen for at svare på spørgsmålet.

Spørgsmålet er: Hvorfor vil Socialdemokratiet og hr. Jan Petersen ikke give kommunerne lov til selv at beslutte, om de vil tilbyde familierne et kontant tilskud til børnepasning? Hvorfor har Socialdemokratiet en så indgroet mistillid til, at kommunerne er sig deres ansvar bevidst på det område? Hvorfor tror hr. Jan Petersen ikke, at kommunalbestyrelserne, som netop er blevet valgt på folkets mandat for 2 dage siden, er lige så ansvarlige, ja, måske oven i købet mere ansvarlige, end vi er herinde? Hvorfor mener Socialdemokratiet, at Folketinget bedre er i stand til at vurdere, hvilke familier der skal have hvilke pasningstilbud?

Jeg forstår det ikke, og jeg mener, at hr. Jørn Pedersen tidligere i debatten har understreget, hvor glad man er i Socialdemokratiet over, at man på andre områder har givet kommunerne nogle nye valgmuligheder. Hvorfor vil man så ikke give kommunerne denne afgørende adgang til selv at beslutte, om familierne skal have et tilbud, som de kan sige nej eller ja til? Der er ikke nogen tvang i det forslag, som De Konservative og Venstre har fremlagt.

Og så må jeg også svare på hr. Jan Petersens spørgsmål, om der overhovedet ikke skal være noget loft over det beløb, kommunerne kunne give i kontanttilskud. Nej, der skal ikke fast-

sættes noget loft fra os her i Folketinget. Kommunerne er jo ansvarlige, så derfor øser de ikke penge ud til højre og venstre. Det har de simpelt hen ikke råd til, de finder et naturligt niveau, som passer til de lokale omkostninger. Der er ikke de samme huslejer i Skagen som i København, og det vil kommunerne forstå at afpasse.

Formanden:

Jeg er nok nødt til at minde om, at dette punkt på dagsordenen er et SF-forslag om en bestemt måde at indføre børnepasningsgaranti i kommunerne på.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Når jeg tager ordet, er det for at svare på nogle af de spørgsmål, der er blevet rejst.

Jeg skal sige til hr. Jørn Pedersen, at jeg savner stadig et svar på, hvorfor regeringen – når man nu så gerne vil give kommunerne 400 mio. kr. ekstra til en større indsats – ikke giver dem over bloktilskudsmodellen. Jeg husker udmærket de 280 mio. kr., som vi blev enige om til en forstærket indsats på ældreområdet; men her havde vi jo eksempler på kommuner, som førte verdens bedste ældrepolitik, fordi de havde prioriteret ældreområdet, og til gengæld forsøgte andre områder. Vil det så virkelig være rimeligt at gå ud og sige, at når der kommer en ekstra bevilling, skal pengene bruges på ældreområdet frem for på de områder, hvor man har spinket og sparet netop for at føre en god ældrepolitik?

Jeg synes, det er utidigt indblanding fra Folketingets side, når vi på den måde vil gå ud og styre de kommunale udgifter. Jeg synes, vi skal holde fast i bloktilskudsmodellen og erkende, at kommunalpolitikere er langt de bedste til at løse opgaverne, både når vi snakker om ældresektoren og om børnepasning. De er langt de bedste til det, fordi de kan indrette politikken efter de lokale ønsker og de lokale behov.

Og det fører mig over i en kommentar til hr. Jan Petersen. Jeg kan ikke forstå, hvorfor Socialdemokratiet er så bange for at give kommunerne større råderum. Jeg må opfordre hr. Jan Petersen til at læse Venstres og De Konservatives lovforslag nr. L 82 fra sidste samling, hvoraf det klart fremgår, hvad vi ønsker. Vi ønsker at give kommunerne en generel adgang til at

[Eva Kjer Hansen]

give tilskud til alle former for børnepasning. Vi skal ikke blande os, men vi skal give kommunerne en mulighed, så de, der ønsker noget andet end de offentlige pasningsordninger, får mulighed for det, f.eks. dem, der gerne selv vil passe deres børn eller på grund af unormale arbejdstider ikke har chancen for at benytte de kommunale tilbud. Jeg forstår ikke, hvorfor regeringen ikke vil være med til at give kommunerne den handlefrihed.

Tom Behnke (FP):

Kommunalt selvstyre er en god ting; det skal vi fastholde, og det skal vi støtte, så længe kommunerne er i stand til at styre sig selv, og hvis kommunerne ikke kan det på nogle punkter, skal vi gå ind og hjælpe dem. Men børnepasningsområdet er ikke et af de punkter, hvor det er nødvendigt for Folketinget at gribe ind og hjælpe kommunerne.

SF's forslag er stort set en genfremsættelse fra sidste samling, hvorfor jeg skal henvise til, hvad jeg sagde ved den lejlighed, og til gengæld gøre indlægget i dag lidt kortere. Jeg kan også se, at alle andre partiers indstilling er, at man ønsker at stemme imod SF's forslag, fuldstændig som man også gjorde i sidste samling, og i hvert fald har Fremskridtspartiet tænkt sig at stemme imod forslaget. Så langt så godt.

Men det er også tydeligt at høre på den debat, der har udviklet sig i dag, at der er et flertal i Folketinget, som ønsker at tage nogle af de initiativer op, som står i SF's forslag; man vil bare ikke give SF æren for dem, nej, det skal være regeringspartierne, der får æren, og derfor fremsætter man sine egne forslag. Det er lidt rystende, og det er specielt rystende, at vi skal til at have nogle debatter, der går i den retning.

For mig at se er det ikke en selvfølge, at det offentlige skal passe børnene. Børn er og bliver og skal være forældrenes ansvar, og det samme gælder børnepasning. Hvis man vil have andre til at passe sine børn, må man også betale den fulde pris for, hvad det koster. Det vil give en reelt fri konkurrence mellem det offentlige og det private, og det vil betyde, at vi får lavere priser på hele institutionsområdet. Vi får også en bedre kvalitet, når der bliver en reel konkurrence.

Forslaget fra SF foreskriver, at man regner med, at der skal afsættes ca. 1 mia. kr. ekstra til

kommunerne, så de kan leve op til de forpligtelser, der står i SF's forslag. Men hvad betyder det, at man giver kommunerne 1 mia. kr. mere? Det betyder, at skatten igen skal stige; det betyder, at forældrene skal betale mere i skat og skal arbejde endnu mere for at kunne overleve efter at have betalt en tårnhøj skat; det betyder, at forældrene får endnu større behov for at få passet deres børn, og det betyder igen større udgifter. Og så er cirklen sluttet – den onde cirkel for mig at se.

Fremskridtspartiet har tænkt sig at gøre noget andet. Vi vil snart fremsætte forslag – hvis det ikke allerede er indleveret – om at give et fradrag til de forældre, som undlader at benytte offentlige pasnings- eller støtteordninger. Det skal altså ikke være et tilskud, for det betyder, at det offentlige først skal kræve pengene op, administrere dem og lade en del af dem gå til spildevad og endelig dele pengene ud til de samme mennesker igen. Men når man giver et fradrag, vil det give forældrene økonomisk mulighed for alternative pasningsordninger eller for selv at passe børnene, specielt når vi samtidig vil fremsætte et forslag om et såkaldt familiefradrag.

Vores intention er at lave et forslag om, at forældrene kan udnytte børnenes uudnyttede bundfradrag. I virkeligheden bliver vi jo født med et personfradrag, men det er de færreste, der begynder at bruge det, før de når op i en 15-16-års-alderen. Lad dog familierne udnytte dette fradrag, som børnene egentlig har fået tildelt. Det vil give et samlet fradrag på 50.000-60.000 kr., og det betyder også, at forældrene har økonomisk mulighed for selv at varetage pasningen af børnene eller sørge for, at børnene bliver passet et andet sted.

Fremskridtspartiets mål med alt dette er selvfølgelig at få børnene hjem i nogle trygge rammer. Vi har set, hvor galt det går, når man institutionsplacerer børn i stigende omfang. Vi har set den udvikling, der er sket, og vi har set, hvordan det går, når børnene skal være i det, jeg vil kalde »kolde og stressede institutioner«. Det er ikke noget, der er fremmede for børnenes udvikling.

Samtidig vil disse forslag give forældrene frihed til selv at tilrettelægge deres familieliv i stedet for at være tvunget ind i præcis de former og normer, som et flertal her i Folketinget nu engang har vedtaget vil være bedst for bor-

[Tom Behnke]

gerne, for forældrene og børnene. Det er jo ikke sikkert, at det er det bedste for alle. Den frihed har familierne ikke i dag, og den frihed vil familierne slet ikke få med SF's forslag; men den frihed ønsker vi til gengæld at give familierne og forældrene.

Bente Juncker (CD):

CD er meget enige i den hensigt, som ligger i SF's beslutningsforslag, men det siger jo sig selv, at da regeringen har barslet med en pasningsgaranti, kan vi selvfølgelig ikke stemme for SF's forslag. Men vi er enige i, at det drejer sig om, at der skal være en pasningsgaranti for de forældre, der er på arbejdsmarkedet. Mange kommuner har det allerede, og ved udgangen af 1995 vil alle kommunerne have det.

Vi er enige med regeringen i, at der skal forhandles med kommunerne, og at det skal gå den slagne vej. Vi er også opmærksomme på, at der skal uddannes nogle pædagoger. Vi får nok et babyboom – det ser det da ud til lige i øjeblikket – og her skal vi være meget oppe på dupperne, så vi får rigeligt med pædagoger og nogle gode ordninger for de børn, der skal passes.

Vi har talt meget om de forskellige ordninger, og jeg er altså nødt til at sige, at jeg synes, at det forrige forslag, vi behandlede, gav så rigelige muligheder med valgfrihed for forældrene, at de mest kreative nok kan finde en ordning, som kan passe ind i deres familiemønster. Det behøver jo ikke at være vuggestue og børnehaver det hele.

Så forstår jeg ikke det, De Konservative siger om, at vi skal give dem, der skal passe deres egne børn, en håndsrækning. Jo, men det må vel først og fremmest være dem, der skal ud på arbejdsmarkedet eller skal studere, og som står med problemet, fordi de ikke kan få passet deres børn. Det er et gedemarked, de må ty til sorte pladser nogle gange, og det synes jeg ikke er rimeligt.

Vi er også opmærksomme på, at de, der passer deres egne børn, skal have rimelige vilkår, og her kan jeg henvise til, at det kunne man gøre over skattelovgivning.

Så nævner Venstres ordfører de forældre, som har skæve arbejdstider. Ja, men det er kommunerne da herre over. Der er mange kommuner, der har daginstitutioner med sene åbningstider, nogle er endda åbne om natten,

og jeg tror, at hvis forældrene stiller nogle krav til deres kommunalbestyrelse, kommer de ting også på plads.

Jeg skal sige, at vi er stort set enige i alt det, SF skriver; men vi har et hensyn at tage, og vi kan selvfølgelig ikke stemme for beslutningsforslaget.

Dorit Myltoft (RV):

Børnepasning hører under det kommunale selvstyre, og det vil jeg indledningsvis gerne slå fast endnu en gang. Folketinget kan vedtage love, der giver kommunerne de bedste muligheder for at leve op til det ansvar, der ligger i det princip, og lovforslaget om de private børnepasningsordninger, som er blevet behandlet her i Folketinget tidligere i dag, anser jeg for et godt eksempel på, at man giver kommunerne mere fleksible måder at løse problemerne på. Men at udstede en egentlig pasningsgaranti er et kommunalt anliggende og skal fortsat være det.

Jeg ser med glæde, at flere og flere kommuner rent faktisk har børnepasningsgarantier, så jeg må konstatere, at det går den rette vej, idet også Det Radikale Venstre betragter det som noget vigtigt at sikre, at der er pasningsmuligheder til alle. Det er der da også radikale kommunalbestyrelsesmedlemmer der vil arbejde for.

Jeg er enig med socialministeren i, at det er gennem forhandlinger, vi skal nå målet, og vi vil se frem til at få en opgørelse over, hvordan det ser ud i det kommunale landskab på dette område. Det vil være et godt grundlag for de kommende forhandlinger.

Det Radikale Venstre må afvise det beslutningsforslag, vi behandler i dag.

Lysholm Christensen (KRF):

SF har stillet et beslutningsforslag om at gennemføre en lovgivning om pasningsgaranti for småbørn og afvikling af ventelister. Loven skal forpligte kommunerne til at løse dette problem inden for en skitseret tidsramme på 1½ år.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at forældrene skal have en mulighed for at få deres børn passet; det er helt oplagt, den mulighed skal de selvfølgelig have. Men her hører enigheden også op, for pasningsproblemet kan jo løses på flere forskellige måder, og det skal jeg

[Lysholm Christensen]

ikke komme nærmere ind på; vi skal jo holde os til dagsordenen.

Mange kommuner har jo faktisk allerede etableret en pasningsordning, og jeg synes, det er glædeligt, når man ser rundt i landskabet, at der er kommuner, der har løst problemerne helt af egen drift og på eget initiativ, uden at staten har blandet sig i det overhovedet. Det er et godt og smukt resultat af det lokale selvstyre, at man har prioriteret den opgave og fået den løst.

Der er selvfølgelig nogle kommuner tilbage endnu, og det er jo nok især de store kommuner, der har en tung opgave på dette område. Og her vil jeg sige i forlængelse af det, jeg hidtil har sagt, at vi må også respektere det lokale selvstyre, når den opgave skal løses, og derfor er det uheldigt, hvis staten skal gribe ind og gennemtvinge en bestemt løsning. Det kommunale selvstyre på området skal respekteres, og derfor ser vi frem til, at staten efter forhandling med kommunerne søger at løse problemet.

Vi afviser altså beslutningsforslaget.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det er ikke, fordi jeg skal blande mig i vores ordførers tale, som jeg er helt enig i. Men når socialministeren skal svare om lidt, kunne jeg godt ønske, at hun måske vil komme lidt ind på, hvilket behov der vil være, og om man har haft nogle vurderinger af, hvad forældreorloven vil betyde i retning af behov for færre pladser. Jeg tænker på, at man måske kan komme til at foretage nogle investeringer i kommunerne, som der reelt ikke bliver behov for, fordi det måske viser sig, at der er så stor interesse for forældreorloven, at man ad den vej får nogle flere pladser.

Så vil jeg selvfølgelig også gerne lægge op til, at når man skal forhandle med kommunerne, bør man måske også lytte noget til kommunernes ønsker. Venstre og De Konservative var inde på, at man har haft nogle lovforslag, men det kunne egentlig også være meget spændende at få noget at vide i de forhandlinger. Hvad siger kommunerne ude omkring? Hvor stort behov er der, og hvor stort pres har man haft fra forældrene for at få orlov eller en anden mulighed for at blive tilgodeset?

Når jeg nævner det, er det på grund af de mange, mange breve, jeg har fået fra småbørnsforældre. Mange er utrolig dårligt stille-

de rent økonomisk, og når en familie ikke engang har råd til at sende barnet i en legestue, fordi man har prioriteret anderledes, får man at vide fra kommunen, at man kun har én mulighed, nemlig at lade sig skille, for så får man 4.000 kr. Jeg synes, det er lidt forkert, at man ikke kan give et mindre beløb til f.eks. legestue eller andre ting, og jeg vil sådan set gerne lægge op til, at man under de forhandlinger med kommunerne prøver at få et reelt billede af behovet og ønskerne.

Formanden:

Jeg skal måske lige for en ordens skyld minde om, at det ikke er socialministerens forslag. Socialministeren kan naturligvis få ordet, hvis hun ønsker det, men socialministeren skal ikke svare på spørgsmål om SF's beslutningsforslag. Det skal ordføreren for forslagsstillerne, som nu får ordet.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Tak, hr. formand.

Jeg vil gerne starte med at takke både ministeren og ordførerne for denne debat. Af årets åbningstale kunne vi jo med glæde konstatere, at regeringen havde taget forslaget om en børnepasningsgaranti så alvorligt, at det faktisk fik nogle ord med på vejen i statsministerens tale.

Det er jo rigtigt, som både fru Pia Christmas-Møller og fru Eva Kjer Hansen noget ironisk fremhævede, at SF de foregående 2 år har fremsat forslag om nødvendigheden af at skabe den tryghed for småbørnsfamilierne, som for os at se ligger i en garanti for, at der er et dagtilbud til rådighed, når arbejdet genoptages efter barsel- eller forældreorlov. Det er begrundelsen for, at vi i slutningen af september fremsatte dette forslag for tredje gang, men det skyldes selvfølgelig også, at der for os at se ligger nogle problemer i den måde, regeringen har tænkt sig at gøre det, og jeg vil kort ride disse problemer op.

Vi har nu igen haft en livlig debat, både under behandlingen af dette og det foregående forslag, om de private pasningsordninger. Det er afgørende for os, at pasningsordninger ikke må være discountløsninger, der skaber usikkerhed og utryghed. Det er så nødvendigt, at der er sikkerhed og tryghed, når forældrene skal passe deres job, og derfor skal alle de for-

[Hanne Thanning Jacobsen]

mer for tilbud, som bliver budt forældrene, være kvalitetsmæssigt i orden.

Vi har i dag fået at vide, at BUPL har lavet en undersøgelse på basis af 245 kommuners 1994-budget. Resultatet er, at kommunerne planlægger at etablere 35.000 institutionspladser i det kommende år, og jeg synes, der er al mulig grund til at benytte denne lejlighed til at give kommunerne en stor ros for, at de har taget de senere års diskussion om de mange tusinde manglende pladser helt, helt alvorligt. Men ikke desto mindre mener vi fortsat i SF, at vi skal gribe chancen nu, hvor kommunerne har hjulpet så godt til, ved at tilføre området nogle statslige midler.

Jeg ved godt, som flere ordførere også har fremhævet, at regeringen har afsat 400 mio. kr.; men som det også er fremgået af debatten, er de for det første øremærkede og går udelukkende til lønudgifter på både børne- og ældreområdet. For det andet går jeg ud fra, at kommunerne har disponeret over disse penge allerede i 1994, og så er vi utrygge ved, hvad der kan ske de efterfølgende år. Selv om vi erkender værdien af de tiltag, der er sket i 1993, og dem, der vil ske i 1994, har vi en angst for, at puklen vil vokse igen.

Jeg er også opmærksom på, at der er afsat 150 mio. kr. på finansloven til en såkaldt børnefamiliepulje. Ministeren nævnte den også, men jeg kan ikke se af de ordinære ændringsforslag til finansloven, hvad disse penge skal bruges til.

Så vil jeg gerne sige til de ordførere, der undrer sig lidt over, at vi er gået så højt op i spørgsmålet om lånefinansiering og lånebekendtgørelsen, at bortset fra forsøgspuljens kun 30 mio. kr. har kommunerne altså ikke mulighed for at lånefinansiere nybyggeri. Det er baggrunden for, at vi tager fat i problemet og ønsker at ændre lånebekendtgørelsen, så lånefinansiering kan finde sted på normale vilkår, hvad enten der opføres nye bygninger eller nyindrettes eksisterende lokaler.

Når jeg ser på de tal, BUPL har lagt frem i dag, synes jeg, at jeg kan se, at ventelisterne bliver kortere – meget kortere, det vil jeg gerne medgive – men de forsvinder ikke, og jeg tvivler også stærkt på, om udbygningen kan fastholdes i 1995 efter 2 års voldsom satsning fra kommunernes side, som jeg allerede har kvitteret for. Jeg kan frygte, at de nye kommunal-

bestyrelser vil blive mødt med krav om andre prioriteringer efter 2 års voldsom satsning på dette område.

Dette er også baggrunden for, at vi mener, at Folketinget og regeringen bør træde til med en økonomisk indsprøjtning, som vi har skitseret her, så vi har sikkerhed for, at vi nu virkelig får has på de sidste tusinder på ventelisterne. Jeg er sikker på, at der vil blive draget et lettelsens suk landet over, hvis man gør garantien mur- og nagelfast nu i stedet for at give en løsnestilling til kommunerne og gå ind i en forhandling, som måske kan trække ud, hvorefter vi i 1995 må konstatere, at kommunerne segner under kravet.

Det er altså baggrunden for, at vi har ønsket en fornyet debat om spørgsmålet. Vi mener, vi bør tage chancen nu, hvor kommunerne har gjort så stor en indsats, og hjælpe dem det sidste stykke ad vejen.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil godt sige til forslagsstilleren, fru Hanne Thanning Jacobsen, at jeg under alle omstændigheder er glad for, at der er så bred enighed om behovet for at få styr på det område, der handler om at sikre børnepasning.

Fru Hanne Thanning Jacobsen efterlyste, at regeringen meldte klarere ud, også med hensyn til, hvor mange penge vi vil bruge på området. Men det er jo en dårlig forhandlingstaktik at begynde at love en hel masse som udgangspunkt. Pengene hænger som bekendt ikke på træerne, og det viser sig jo rent faktisk, at kommunerne har ressourcer til at gøre meget, også inden for de økonomiske rammer, der er aftalt.

Jeg synes uomgængeligt – og det er også et svar til fru Inger Stilling Pedersen – at det er det rigtige at sige: Nu gør vi det, at når budgetterne er lagt for 1994, begynder vi det nye år med for det første at bede om en oversigt over de kommuner, der allerede har en pasningsgaranti, oplysninger om, hvad denne garanti indeholder, og hvilke betingelser der skal opfyldes. For det andet beder vi om en oversigt over behovet, og så ved vi noget om det økonomiske pres på kommunerne og behovet for de nødvendige pædagoger. Så har vi nogle meget klare og meget bedre rammer at arbejde videre ud fra.

Fru Inger Stilling Pedersen spurgte også, hvor mange forældre vi regner med vil bruge

[Socialministeren]

muligheden for at tage forældreorlov. Det kan jo kun blive et foreløbigt gæt, en prognose, fordi ordningen først træder i kraft i januar 1994, men de beregninger, der er lavet, taler om 10.000-12.000 personer på årsbasis. Hvis vi regner med ½ år i gennemsnit pr. person, opererer vi altså med, at godt 20.000 vil tage forældreorlov i 1994.

Jeg tror ikke, man skal være bekymret for, at der bliver bygget for meget; jeg tror, kommunerne selv er den allerbedste sikkerhed for, at det ikke sker. Men jeg har også mødt nogle gode måder ude i kommunerne at imødegå problemerne på ved at skabe nogle elastiske rammer. F.eks. så jeg i Stenløse Kommune, at man havde bygget alle institutioner sådan, at der var 10 m² pr. vuggestuebarn, selv om man efter de gamle retningslinjer faktisk kun behøvede 6 m² pr. barn, og det vil sige, at her havde man en slags elastik, en buffer.

Stenløse Kommune er en af de kommuner, hvor der er en pasningsgaranti, og her kunne de altså imødekomme større behov inden for nogle absolut acceptable rammer i de institutioner, de allerede havde. Det er bare en af måderne, man kan gøre det på, der er også andre måder; men det viser noget om den omtanke, hvormed det bliver håndteret ude i kommunerne.

Omkring 50 kommuner har indtil videre taget beslutning om, at de vil give de supplerende tilskud til forældredydelser, men mange flere er på vej. Jeg har kun hørt om ganske få kommuner, der har besluttet, at man ikke vil give det tilbud.

Jeg vil sige, at den helt grundlæggende tanke med det kommunale selvstyre er, at man ude omkring – rent lokalt – er bedst til at vurdere behovet, både når det handler om, hvor meget man mangler, og med hensyn til, at der ikke må bygges for meget. Det ligger bedst ude i kommunerne, men jeg tror også, det vil være godt, at vi tager en forhandling med dem for at få fastslået, hvor vi vil hen, og hvor hurtigt det skal gå. Og jeg synes også, der er ret gode udsigter til, at vi kan opfylde en fornuftig pasningsgaranti inden for en snævrere tidsramme.

Jan Petersen (S):

Jeg tager kun ordet i anden omgang, fordi jeg skylder fru Pia Christmas-Møller et svar.

Så vidt jeg fik noteret, går spørgsmålet på, hvorfor Socialdemokratiet ikke vil give forældrene kontante tilskud – understøttet støtte. Det forslag har vi tidligere stemt imod, i hvert fald i sidste samling, og det kan vi godt få en meget lang debat om. Men det mest fair vil i og for sig være at spørge fru Pia Christmas-Møller, om forslaget bliver genfremsat, for så får vi jo lejlighed til nok en gang at drøfte problemstillingerne og se, om der kan findes sagligt belæg for at skifte mening. Det lover jeg ikke, men det forudsætter da, at vi får et konkret forslag i denne samling, som vi kan tage stilling til.

Nu vil jeg nøjes med at sige, at hvis jeg skal forklare, hvorfor vi er imod det, er det vel egentlig dybest set, fordi vi ikke kan lide den skjulte dagsorden, forslaget indeholder. Det er udtrykt klarere i partiet Venstres linje om, at pengene skal følge borgeren i en række offentlige ydelser, fordi der åbenbart skal opbygges et såkaldt frihedsbegreb i den forbindelse. Vi har ikke drøftet det så detaljeret i vores gruppe, men jeg tror personlig, at der er nogle, der vil bruge det til at svække kvaliteten i de offentlige tilbudsordninger. Det tror jeg, og derfor ønsker vi ikke at medvirke til det. Det vil så kunne opfattes, som om vi ikke er fordomsfrie over for det, for vi har samtidig sagt – også i denne debat – at vi er med på at lave et supplement til en række offentlige pasningsordninger, men dybest set er det den skjulte dagsorden, som ikke mindst Venstre fører mere og mere klart frem, vi ikke vil være med til.

Derfor bliver det en stor, grundlæggende idépolitisk debat, vi får om, hvordan velfærdssamfundet skal se ud i fremtiden. Den tager vi gerne, og det er jeg også sikker på at vi får lejlighed til fremover.

Den anden del af det, det lidt mere praktiske, er så, at jeg har meget svært ved at finde ud af, hvor grænsen for, hvad det offentlige skal udbyde, og hvad det offentlige skal støtte, går, og jeg synes ikke, det er blevet klart besvaret i det forslag fra sidste samling, I henviser til.

Det mest anstændige over for de andre partier i Folketinget og over for offentligheden, er, at I genfremsætter forslaget med de nuancer og måske den sammenhæng og det opgør med velfærdssamfundet, I ønsker. Det kunne da være spændende, men jeg er ikke sikker på, at vi kan klare det for nærværende.

Formanden:

Jeg vil komme med to bemærkninger. Den ene er, at jeg ikke synes, det er hensigtsmæssigt at genoptage en diskussion, jeg troede vi var færdige med for i dag, om et emne, der ikke er på dagsordenen – specielt ikke, når der opfordres til, at det foregår på et andet og senere tidspunkt.

Det andet er, at det ikke hedder I i folketingsalen.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil naturligvis tage formandens bemærkninger til efterretning, men det, vi diskuterer i dag, er jo netop spørgsmålet om, hvordan vi kan få afviklet ventelisterne. Det er det spørgsmål, SF har sat på dagsordenen. Og dér er det, at vi i Det Konservative Folkeparti og Venstre mener, at vores forslag fra foråret vil hjælpe med at få afviklet ventelisterne – simpelt hen fordi der bliver råd til at give flere en pasningsmulighed.

Forslaget gik ud på, at kommunerne *skulle* have ret til at beslutte sig for, om de ville give forældrene et tilbud om et kontant tilskud. Det var altså ikke noget med, at vi skulle give forældrene et kontant tilskud; det var en mulighed, kommunerne skulle have blandt mange andre. Og der er bestemt ikke noget ønske om at forringe kvaliteten på dagpasningsområdet, overhovedet ikke, men vi har altså ikke helt den mistillid til det lokale selvstyre og forældrene, som Socialdemokratiet åbenbart stadig væk roder rundt med.

Jeg vil kvittere for den opfordring, Socialdemokratiets ordfører kom med til os om at genfremsætte lovforslaget. Det kan jeg love at vi vil gøre, og vi håber, at der så er sket noget i det store Socialdemokrati med hele dets bagland osv., så vi kan få en endnu mere konstruktiv diskussion om de ideer, der ligger i forslaget. Vi er åbne for nye forbedringsforslag, som måtte komme fra Socialdemokratiet, men vi vil altså meget gerne kvittere for den opfordring og holde Socialdemokratiets ordfører fast på at overveje tanken endnu en gang, når den tid kommer.

Må jeg så ikke sige, at debatten om SF's forslag i øvrigt jo har vist, at man her i Folketinget bredt er optaget af venteliste-problemerne, og at vi bredt er glade for de initiativer, man har

taget ude i kommunerne til at løse problemet. Men det ser jo også ud til, at SF på ingen måde har noget, der bare ligner et flertal for de midler, SF foreslår taget i anvendelse, og det er jeg glad for.

Formanden:

Jeg synes, at der er ekstra grund til at gøre opmærksom på, at der altså *er* anmeldt en generel debat på et senere tidspunkt om dette emne, og at det, der er på dagsordenen nu, er et SF-forslag om børnepasningsgaranti på en ganske bestemt måde.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg vil vende mig til udgangspunktet, SF's forslag, hvor jeg tror, at socialministeren misforstod den efterlysning, jeg havde. Jeg er da helt enig med socialministeren i, at det ville være en uendelig elendig forhandlingstaktik at spille sine økonomiovervejelser ud et halvt års tid, før forhandlingerne skal optages. Det var nu heller ikke det, jeg efterlyste; men jeg kunne se, at der på finansloven var afsat 150 mio. kr. til, hvad der i teksten optræder som en børnefamiliepulje. Og så har jeg kigget på de ordinære ændringsforslag til finansloven, og dér kan jeg faktisk ikke se, hvad regeringen har tænkt at disse penge skal bruges til. Det var det, jeg spurgte om, og bestemt ikke det andet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Udvidelse af reglerne om plejevederlag m.v. ved pasning af døende).